

Vabariigi Valitsuse määruse
 „Ulatusliku või pikaajalise päästetöö või demineerimistööga või
 kriisiolukorra ajal elanikkonnakaitsega seotud kulu hüvitamise ning
 tasu maksmise alused, tingimused ja kord“
 eelnõu seletuskirja lisa

Märkuste arvestamise tabel

Päästeliit, 03.09.2026 Kontaktisik: Piia Kallas, info@paasteliit.ee	
1. Oleme tutvunud 24.08.2026 esitatud Vabariigi Valitsuse määruse „Ulatusliku või pikaajalise päästetöö või demineerimistööga või kriisiolukorra ajal elanikkonnakaitsega seotud kulu hüvitamise ning tasu maksmise alused, tingimused ja kord“ eelnõu ning selle seletuskirjaga. Peame eelnõu põhisuunda ja eesmärki vajalikuks, eelkõige tasu ja kulude hüvitamise võimaluse laiendamist kriisiolukorra ajal elanikkonnakaitstes osalevatele vabatahtlikele päästjatele. Samas leiame, et eelnõu vajab vabatahtliku pääste jätkusuutlikkuse ja vabatahtlike võrdse kohtlemise tagamiseks täiendamist. Päästeliit teeb järgmised ettepanekud: Tasu maksmise alus peab olema üheselt seotud kogu vabatahtliku ülesande täitmise ajaga Eelnõu § 4 lõike 1 kohaselt algab tööaja ja tasu arvestamine päästetöö või elanikkonnakaitse tegevusega alustamise hetkest ning lõpeb selle lõpetamisega. Päästeliit peab seda põhimõtet õigeks. Samas tuleb rakendamisel tagada, et „tegevusega alustamine“ ei tähendaks üksnes sündmuskohal tööülesande täitmise alustamist. Vabatahtliku päästja tegelik panus võib alata juba korralduse saamisest, väljasõiduks valmistumisest või väljasõidust ning lõppeda alles pärast ülesande täitmist ja tagasipöördumist. Ettepanek: täpsustada määruses või rakendusjuhendis, milline hetk loetakse tööaja ja tasu arvestuse alguseks ning lõpuks, ning tagada vabatahtlikele selles osas üheselt mõistetav ja ühetaoline praktika.	Anname selgituse. Seletuskirjas on märgitud, et ulatusliku või pikaajalise päästetöö või elanikkonnakaitse tegevusega alustamine ja lõpetamine tuleb fikseerida ja seda peab tegema Päästeamet. Aja fikseerimine ja sellega seotud tööaja ja tasu arvestamine on tasu maksmise vältimatu eeltingimus. Sarnaselt tavapäraste päästetöödega, hakkab tööaja arvestamine üldjuhul väljasõidukorralduse saamisest ja lõpeb ülesande täitmise ja tagasipöördumisega. Täpsed juhised töötab välja Päästeamet ja informeerib neist kaasatavaid.
2. Hüvitise ja tasu maksmine ei tohiks sõltuda riigieelarve reservi menetluse kestusest Eelnõu § 5 kohaselt toimub hüvitise ja tasu maksmine pärast Vabariigi Valitsuse reservist raha laekumist Päästeametile. Päästeamet võib raha oma eelarvest ette maksta, kuid selleks puudub kohustus. Päästeliit peab vajalikuks vältida olukorda, kus vabatahtlik peab talle ette nähtud rahalise hüvitise või tasu saamist ootama riigiasutustevahelise eelarvemenetluse tõttu.	Anname selgituse. Päästeamet hüvitab kulud ja maksab tasu esimesel võimalusel eelarveliste vahendite olemasolul, seega ei saa määruses seda kohustusena ette näha. Seletuskirja on täiendatud.

Vabatahtlik päästja täidab ülesannet Päästeameti korraldusel ning riigi sisemine rahastamiskorraldus ei tohiks mõjutada tema õigust saada tasu mõistliku aja jooksul. Ettepanek: sätestada Päästeametile kohustus maksta tasu oma eelarvest võimalikult kiiresti pärast tööaja kinnitamist ning korraldada riigieelarveliste vahendite hilisem taastamine riigiasutuste vahel.	
3. Kriisiolukorras peab kulude hüvitamise menetlus olema lihtsam Päästeliit mõistab vajadust kulude dokumenteerimise ja kontrollimise järele. Samas võivad kriisiolukorras olla tavapärased dokumenteerimisvõimalused oluliselt piiratud. Eriti puudutab see kütuse-, transpordi-, side- ja muid väiksemaid kulusid. Ettepanek: sätestada võimalus hüvitada põhjendatud kulud lihtsustatud korras juhul, kui tavapäraseid kuludokumente ei ole kriisiolukorra tõttu võimalik saada või säilitada. Samuti võiks kaaluda standardiseeritud kulude hüvitamise määrade või piirmäärade kehtestamist selliste kulude puhul, mille dokumenteerimine tekitaks ebaproportsionaalse halduskoormuse.	Anname selgituse. Kulude hüvitamise aluseks on kuludokumendid või tõendatud arvestus (näiteks kaasatud ekskavaatori töötundide ja sellele kulunud kütuse arvestus), mis on kinnitatud Päästeameti (kui kaasaja) poolt. Päästeamet töötab välja kulude hüvitamise osas vajalikud juhised ja informeerib neist lepingulisi vabatahtlikke.
4. Vabatahtliku päästeühingu tehnika ja vara kasutamise kulude hüvitamine peab olema selgelt tagatud Eelnõu laiendab hüvitatavate kulude ringi ning seletuskirjas nimetatakse muu hulgas kütuse-, rasketehnika, kraanade, sidevahendite ning kahjustunud tööriiete ja muude vahenditega seotud kulusid. Samas tuleb tagada, et vabatahtlike päästeühingute kasutuses oleva päästetehnika rakendamisel ei jääks selle tegelik kasutuskulu ühingu kanda. Vabatahtliku päästevõimekuse säilitamiseks peab olema võimalik hüvitada vähemalt: • kütusekulu; • tehnika kasutamisega seotud põhjendatud kulud; • tehnika kahjustumise või hävimisega seotud kulud; • päästevarustuse kahjustumise või hävimisega seotud kulud; • vajaduse korral tehnika transpordikulud. Ettepanek: täiendada määrust või rakendusjuhendit selliselt, et vabatahtlike päästeühingute vara ja tehnika kasutamisega seotud kulude hüvitamise alused oleksid üheselt mõistetavad ning rakendatavad ühetaoliselt.	Anname selgituse. Eelnõu sõnastus iseenesest ei laienda hüvitatavate kulude ringi, sest sõnastus on sama võrreldes kehtiva määrusega. Seletuskirjas on toodud, et kulu, mida hüvitatakse, võib olla näiteks kütusekulu, rasketehnika ja kraanade kaasamise kulu, samuti kütusekulu, sideteenuste kulu ning hävinenud tööriiete ja muude kahjustada saanud vahendite ja esemetega seotud kulu. Vabatahtlike vara ja tehnika kasutamisega seotud kulu hüvitamine on eelnõu sõnastusega kaetud.
5. Tasu ja kulude hüvitamise süsteem peab olema vabatahtlikule lihtsasti kasutatav Tuleb tagada, et vabatahtlik päästja teaks pärast ülesande täitmist:	Anname selgituse.

• milliseid kulusid on võimalik hüvitada; • kellele tuleb taotlus esitada; • millised dokumendid on vajalikud; • millal tasu ja hüvitis välja makstakse; • kelle poole pöörduda küsimuse või vaidluse korral. Ettepanek: koostada Päästeameti poolt ühtne ja lihtsas keeles juhend vabatahtlikele päästjatele ning võimaldada võimalikult suures ulatuses taotluste elektroonilist esitamist.	Täpsed juhised töötab välja Päästeamet, et tagada ühtne, lihtne ja kiire protseduur taotluste esitamiseks.
6. Lisaks juhime tähelepanu, et eelnõu mõjuanalüüsis tuleb vabatahtlike päästjate mõju hinnata laiemalt Päästeliit juhhib tähelepanu sellele, et eelnõu mõjuanalüüsi ei ole vabatahtlike päästjate seisukohast piisavalt arvestatud. Seletuskirjas hinnatakse mõju vabatahtlikele päästjatele kokkuvõttes väheoluliseks, kuna ulatuslikke või pikaajalisi päästetöid ja kriisilukordi esineb harva. Peame sellist lähenemist liiga kitsaks. Vabatahtliku pääste seisukohalt ei peaks mõju hindama üksnes selle põhjal, kui sageli määrust rakendatakse. Oluline on hinnata ka ühe rakendamise võimalikku mõju vabatahtlikule päästjale ja vabatahtlikule päästeorganisatsioonile. Kriisilukorras võib vabatahtliku panus olla väga suur ning tema tegelik majanduslik kahju või varalise kahju risk võib olla märkimisväärne. Seetõttu tuleks mõjuanalüüsis hinnata ka olukordi, kus vabatahtlik või vabatahtlik päästeühing kannab riiklikult vajaliku ülesande täitmise tõttu kulusid või varalist kahju.	Arvestatud. Seletuskirja on täiendatud, kuid juhime tähelepanu, et täpne mõju kõigi kaastavate vaatest sõltub konkreetse päästesündmuse või kriisilukorra olemusest ja ulatusest.
Päästeamet, 07.09.2026 nr 2-2/5815-2 Kontaktisik: Kätlin Koemets, katlin.koemets@paasteamet.ee	
Eelnõu § 3 lõike 3 kohaselt hüvitatakse toitlustamise ja joogivee kulu kuni 15 eurot isiku kohta iga päästetööl osaletud 24 tunni kohta. Nimetatud summa hõlmab lisaks toidule ja joogiveele ka toidu valmistamise, pakendamise, ühekordsete toidunõude, transpordi ning jäätmete käitlemisega seotud kulusid. Leiame, et kavandatud piirmäär ei vasta tänasele hinnatasemele ega päästetööde tegelikule korralduslikule vajadusele. Kehtiva piirmäära aluseks olev kulutase pärineb sisuliselt 2010. aastast, kuid vahepealsel perioodil on toiduainete, toitlustusteenuste ja transpordi hinnad märkimisväärselt kasvanud. Päästetööde, sealhulgas suuremahuliste demineerimistööde puhul tuleb tagada osalejatele regulaarne toitlustamine kogu operatsiooni vältel. Päästeameti senise praktika kohaselt arvestatakse ööpäeva jooksul viie toitlustuskorraga, millest kolm on põhitoitluskorrad (praad) ning kaks kergemat einet (võileib/pirukas/supp). Toitlustuskorrad on kavandatud ligikaudu neljatunniste intervallidega, et tagada päästetööl/demineerimistööl osalejate töövõime, taastumine ning ohutus. Kuivtoidupakke kasutatakse	Arvestatud. Eelnõud on muudetud võttes aluseks siseministri 9. juuni 2022. a määruses nr 9 „Politseiametniku toitlustamise tingimused, ulatus ja kord“ toodud piirmäär.

eelkõige kiireks energiavarude taastamiseks olukorras, kus tavapärase sooja toidu pakkumine ei ole veel võimalik, mitte põhitoitlustuse asendajana.

Päästeamet sõlmis 2026. aasta mais 3-aastase raamlepingu kuivtoidupakkide ostmiseks, mille kohaselt on kuni 2027. aasta maini kuivtoidupakkide hinnad ilma käibemaksuta järgmised: hommikusöök 3,98 eurot, vegan lõuna 4,60 eurot, lõuna lihaga 4,85 eurot ning supp 4,40 eurot. Juba kehtivate lepinguhindade alusel kujuneb mitme toidukorra maksumus märkimisväärseks ning lisanduvad ka logistilised ja korralduslikud kulud. Seejuures võimaldab raamleping hindu korrigeerida kord aastas tarbijahinnaindeksi alusel, mistõttu võivad hinnad veelgi suureneda. Praktikas kujuneb ühe päästetöö/demineerimistööl osaleja mõistlikuks toitlustamiskuluks kuni 55-60 eurot 24 tunni kohta. Selle aluseks on kolm põhitoidukorda maksumusega ligikaudu 13-15 eurot toidukorra kohta ning kaks kergemat toitlustuskorda maksumusega ligikaudu 5 eurot toidukorra kohta. Selline arvestus vastab väljakujunenud toitlustamispraktikale ja toetab osalejate töövõime säilitamist.

Eeltoodust tulenevalt palume üle vaadata eelnõus sätestatud 15 euro suurune piirmäär ning kaaluda selle tõstmist 60.- eurole. Arvestades viimaste aastate hinnatõusu ning asjaolu, et piirmäär peab katma lisaks toidu ja joogivee maksumusele ka toitlustamise korraldamisega seotud kõrvalkulud, võib 15 euro suurune hüvitis praktikas osutuda ebapiisavaks. Lisaks palume täpsustada, kas 15 euro suurune piirmäär sisaldab käibemaksu. Juhul kui piirmäär on sätestatud koos käibemaksuga, on tegelik toitlustamisele ja joogiveele suunatav summa veelgi väiksem, mistõttu võib kehtiv piirmäär osutuda päästetööde toitlustamise korraldamisel ebapiisavaks. Piirmäära ajakohastamine aitaks tagada päästetöödel/demineerimistöodel osalejate nõuetekohase toitlustamise ka pikemaajaliste ja ressursimahukamate sündmuste korral.

Märgime ära, et siseministri 9. juuni 2022. a määruse nr 9 „Politseiametniku toitlustamise tingimused, ulatus ja kord“ §-ga 3 on kehtestatud politseiametniku toitlustamise arvestusliku maksumuse piirmääraks 30 eurot 24 tunni kohta, millele lisandub joogivee maksumus. Kuivtoidupakkide kasutamisel võib piirmäära suurendada kuni 100 protsenti.